

HAYVAN DAVRANIMLARI VE REFAHI

5. HAFTA

Prof. Dr. Mehmet ERTUĞRUL

7.KEÇİLERDE DAVRANIM

○ Koyun ve keçilerin davranımsal farklılıkları

- a) Koyunlar yerden, keçiler yüksekten otlar
- b) Keçiler vücut örtüleri nedeniyle (Ankara Keçisi hariç) çalılık arazide otlayabilirler.
- c) Keçilerde sürü içgüdüğü koyunlara göre geridir.
- d) Keçiler soğuk ve yağışlı havalarda korunacakları yerler ararlar.

Koyun ve keçilerin davranımsal farklılıkları

DEVAM

- e) Keçiler daha evik ve hareketlidir.
- f) Keçilerde stünlük yapısı daha belirgindir.
- g) İki türün kavga davranımları farklıdır.
- h) Keçi tehdit unsuruna dönerek pozisyon alır, koyun kaar.
- i) Keçiler, iftleşme mevsiminde penisleri ereksiyon halinde idrar atar.
- j) Keçiler insanlara koyunlardan daha yakındır.
- k) Keçiler koyunlardan daha meraklıdır.

7.1.KEÇİLERDE ÜREME DAVRANIMLARI

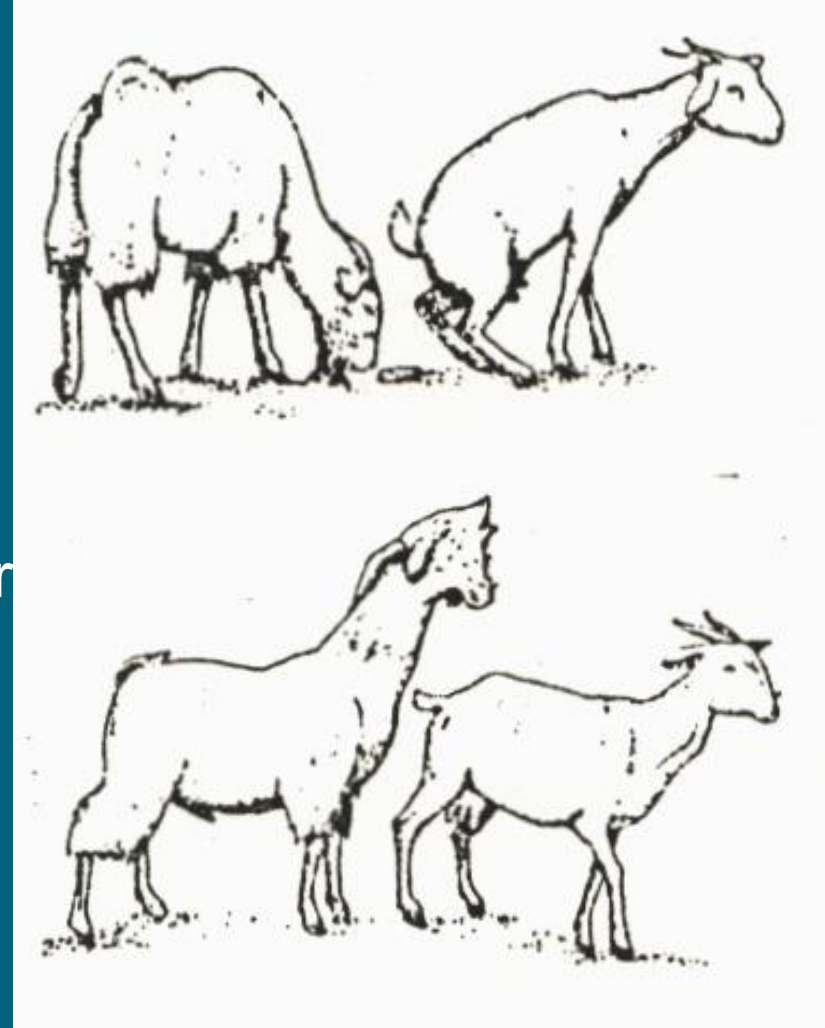
7.1.1.Teke üreme davranımları

Tekeler üreme mevsiminde penisleri ereksiyon halinde iken idrar yaparlar. Bu dönemde başlarında boynuzların hemen gerisinde bulunan bezlerden, keçiler için çekici bir koku (**feromon**) salgırlar. Teke; kızgın keçileri vaginal akıntılarında ve kuyruklarında yer alan koku bezinden salgılanan koku aracılığıyla tespit eder, onu sürekli izler, perineal bölgesini koklar, yalar, ön ayağı ile keçinin karnına temas eder, Keçi kaçmazsa aşım yapar.

Tekeler, çiftleşme döneminde asabi ve saldırgandır.

7.1.2.Keçi (dişi) üreme davranımları

- Kızgın keçiler sık sık meler,
- kuyruk sallar,
- tekeye yakın olmaya çalışır ve onu takip eder,
- sık ve az miktarda idrar yapar,
- tekenin tipik çiftleşme davranımlarını onu rahatsız etmez, kaçmaz,
- tekenin aşımına (çıkışına) izin verir.

Keçilerde çiftleşme davranımları
(a: Keçi sık sık idrar atar, teke koklar
b: Teke flehmen davranımı sergiler, keçi kaçmaz)

Şekil; Hafez, E. S. E. 1975 den alınmıştır

7.2. Keçilerde Sosyal Üstünlük ve Üstünlüğün Çiftleşme ile İlişkisi

En üstün tekeye “**alfa teke**” adı verilir. Bu teke diğer tekelerin çiftleşmesini olabildiğince engelleyerek kızgın keçilerin çoğu ile çiftleşme eğilimindedir.

Alfa teke, diğer tekeleri tehdit ederek veya toslayarak kızgın keçiden uzaklaştırmaya çalışır. Bu sırada kendisi de çiftleşme gerçekleştiremez.

Bu nedenle sayısal olarak iki tekenin yeterli olacağı keçi grubuna üç teke katılarak keçilerin gebe kalma olasılığı artırılmalıdır.

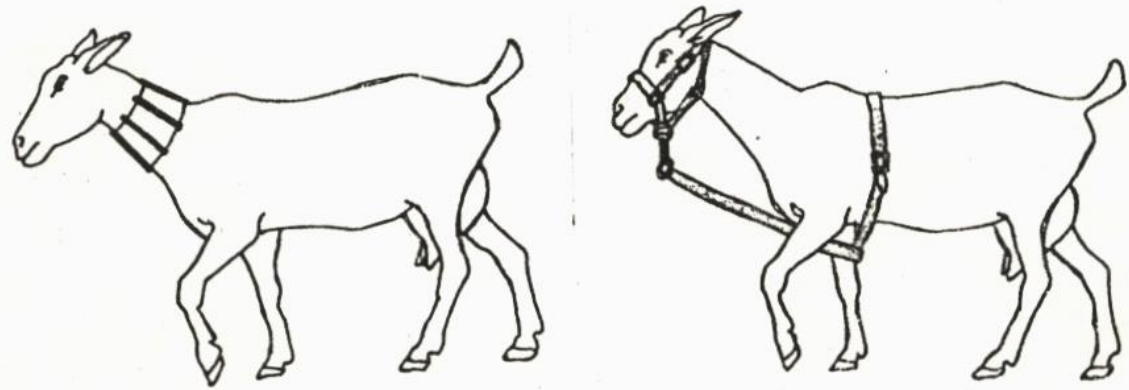
7.3. Doğum ve doğum sonrası davranımlar

- ❖ Doğum yaklaşan keçi huzursuzdur, yataklığı eşeler,
- ❖ sık sık yatıp kalkar,
- ❖ doğum için uygun bir yer arar.
- ❖ Doğum yatar pozisyonda, ve 1/2 - 4 saat içinde gerçekleşir.
- ❖ Yavru zarlari doğumdan kısa süre sonra atılır.
- ❖ Keçi bu zarlari yeme eğilimindedir.

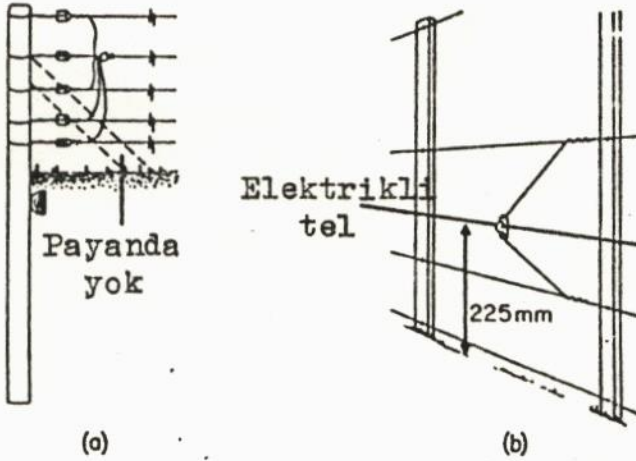
7.3.Doğum ve doğum sonrası davranımlar

Devam

- Ana yeni dođan ođlađı yalayarak kurutur.
- Ođlak kısa sürede ayađa kalkar ve emmeye yönelir.
- Bu sırada ana yavrusunun perineal bölgesini koklar ve yalar.
- Ana oğlak bağlılığı bu sırada büyük ölçüde oluşur.

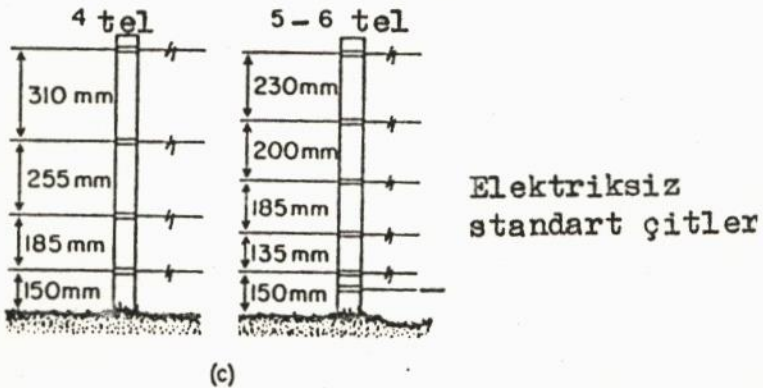
Şekil Keçilerde kullanılan boyunluk.

7.4.Keçi Barındırmada Çit Tasarımı

Çitle çevrili alanlarda barındırılan keçiler sürekli olarak bu alandan çıkmaya çalışırlar.

Şekil; Hafez, E. S. E. 1975 den alınmıştır

7.5.Keçilerde Otlama, Yem Yeme, Ruminasyon

Keçiler yüksekten yemeyi tercih eder. Otlamanın %30-35'i yerden %65-70'i yüksekten yapılır.

Çok kaba materyalleri (yaprak-dal) değerlendirebilirler. En uzun otlama periyotları sabah ve akşam saatleridir. Günlük toplam otlama süresi 8-9 saattir.

Orman içi otlatmada fidan ve sürgünleri yiyerek vegetasyona zarar verirler.

Ağılda barındırılan keçiler ruminasyonun %75'ini gece gerçekleştirir.

8.TAVUKLARDA DAVRANIM

- Modern tavukçuluk kontrollü çevrede, büyük sayıda hayvanın mümkün olan en küçük alanda yetiştirilmesi şeklinde yapılmaktadır. Bunun sonucu olarak tavukların doğal davranışlarında pek çok değişiklik oluşmuştur. Örneğin gurkluk seleksiyonla tamamen ortadan kaldırılmıştır.

8.1.Tavuklarda Üreme Davranımları

Erkeklerde 12-16, dişilerde ise en erken 18 haftalık yaşta çiftleşme davranımları görülmeye başlar. Bu süre;

-genotip,

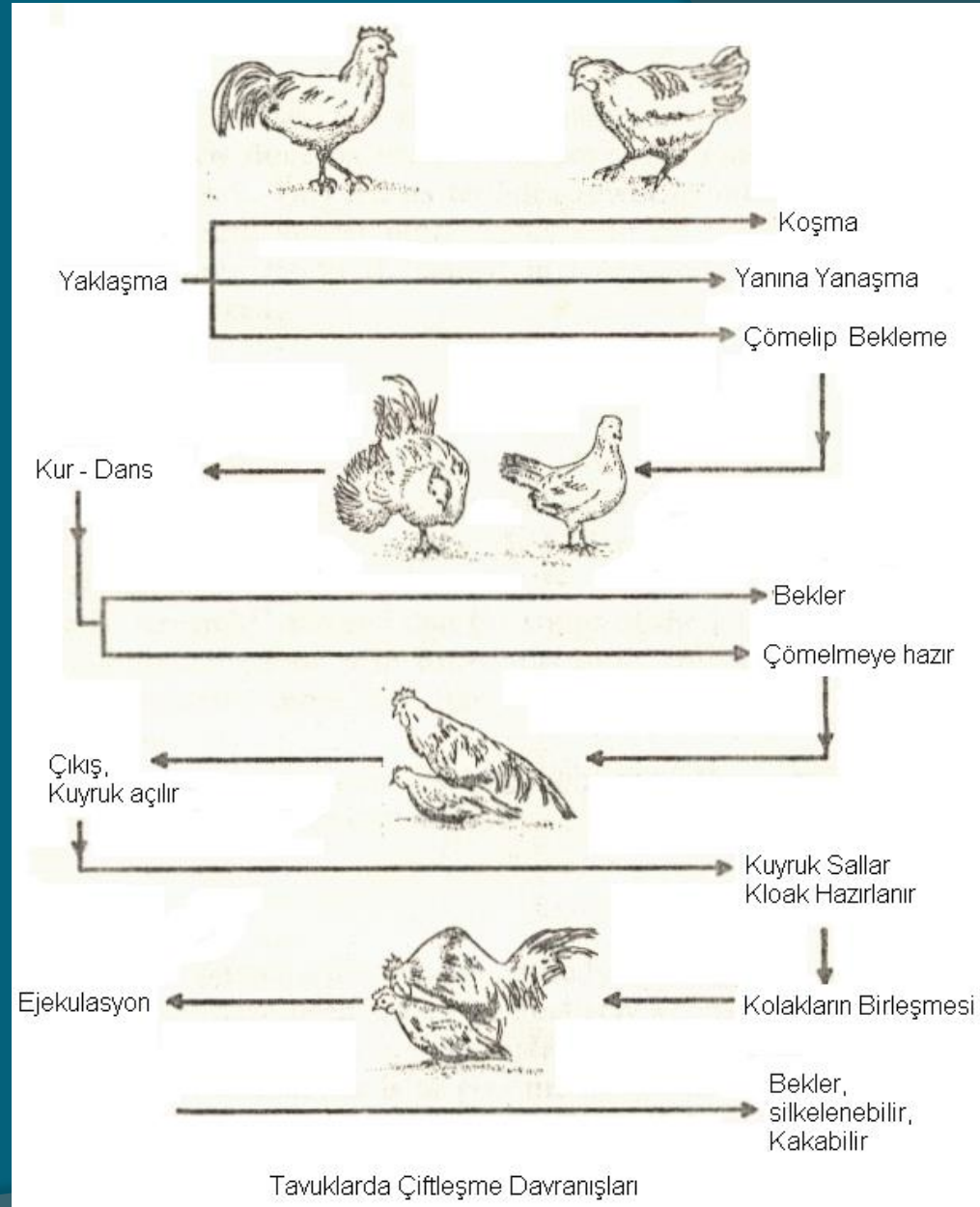
-besleme ve

-aydınlatma programına bağlı olarak değişir.

Sosyal sıralamada üstte bulunan ağır dişiler diğerlerine göre daha seyrek çiftleşirler.

● Damızlık işletmelerinin Başarısı; kuluçka randımanına, bu da horozların çiftleşme gücüne bağlıdır.

- Erkeğin deneyimi
- Ağır erkekler daha az çiftleşir
- Üstün horozlar daha çok çiftleşir (süregen değildir)

Şekil; Hafez, E. S. E. 1975 den alınmıştır

- d) Erkek/dişi oranınının $1/5$, $1/10$, $1/12$ vey $3/40$ olması kuluçka randımanını etkilemez
- e) Aydınlatma programının değiştirilmesi sperma üretimini uyarır-artırır
- f) Genç horozlar daha çok çiftleşir
- g) Horozların susuz kalması semen üretimini azaltır
- h) Küflü yemler semen üretimini azaltır
- i) Düşük sıcaklıkta sperm üretimi artar
- j) Horozlar günde 1-53 kez çiftleşir